UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Subsermo p[er]tine[n]s ad antecedente[m] materia[m] de inuentio[n]e sancte crucis. [et] pot[er]it predicari in festo exaltationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

De exaltatione ſancte crucis

Et merito. q2 dicit Bern. Quantū pedē fi/
ducie i deū ponimꝰ. tantū a deo accipimus
Mag em̄ fides mag meref. Magna autē
ſancti ⁊ deuoti audent. q2 magni ſūt. et ſic
q̄ audēt obtinēt. Scd̄a ꝯſtātia ē opatiōis
ꝑ quā audacter audemꝰ aggredi difficilia.
ardua ⁊ laborioſa opa exercere. De hac cō/
ſtātia dr̄ Prouerbioꝝ. Cogitatio robuſti
ſemꝑ eſt in abundantia. ⁊ piger ſꝑ i egeſta/
te eſt. Manꝰ em̄ fortiū diuitias parāt ſemꝑ
Tūc ḡ ꝯſtantiā opatiōis ꝯſeq̄mur ſi in dei
opib⁹ aſſuefacti grauia ⁊ laborioſa aggredi
nō ꝑtimeſcimꝰ. Hinc eſt q̄d dr̄ Job. xxxix.
In arduis ponet nidū ſuū. i. nidū ꝯuerſa/
tiōis in arduis opatiōib⁹. Operemur ergo ⁊
nos ardua ⁊ difficilia imitantes dn̄m nr̄m
ihm. cuius opa etiā valde difficilia fuerūt.
Tertia ꝯſtantia ꝯſiſtit in imꝑterrita ſuffe/
rentia tribulationū. Patienter ꝓ eo ⁊ liben/
ter atq̄ intrepide ſufferamꝰ qualeſcūq̄ tri/
bulationes. ſiue ſint paſſiones innate. q̄s
ex corruptione nature ſufferimꝰ. ꝑ q̄s tāq̄
ꝑ machinas demones nos impugnāt. ſiue
ſint paſſiones illate. ſiue affectate. i. ſiue dn̄s
nos miſericorditer affligat. ſiue ꝑ nos ipos
nos affligimꝰ. In q̄b⁹ omib⁹ ſi deo placere
cupimꝰ debemꝰ eſſe imꝑterriti. Scd̄o habea/
mus nō ſolū in opꝑe ꝯſtantiā ſ3 etiā ꝯtinui/
tatē. vt ſic ꝑ ꝯſtantiā facimꝰ opa fortia. ſic
faciamꝰ ꝑ ꝯtinuitatē mlt̄a. Eccs. ix. Quod
cūq̄ facere pt manꝰ tua inſtāter opare. q̄a
nec opus nec rō nec ſapia nec ſcia erūt apd̄
inferos q̄ tu ꝓperas. Et īfra Eccs. xi. Ma/
ne ſemia ſemen tuū. ⁊ veſꝑe nō ceſſet manꝰ
tua ⁊c̄. Bern. Seruū dei nec dies neq̄ ho
ra inueniat ocioſū ſ3 ſꝑ vel i exercitij labore
vel ꝓficiēdi ſtudio vel i experiēda dulcedie
vel fruēdi gaudio. Ad q̄d exercitiū nos ꝑ/
ducat q̄ viuit et regnat.

Subſermo ꝑtinēs ad antecedentē ma
teriā de inuentiōe ſancte crucis. ⁊ pōt pre
dicari in feſto exaltationis.

Sermo. LI

Exaltaui lignū hu
mile. Ezech. xvij. Ubi nota ples
ſūt cauſe q̄b⁹ venerandū cruc̄ li/
gnū dr̄ exaltatū. Primo dr̄ exaltatū ꝓpt̄ cō
tactū mēbroꝝ xp̄i ⁊ ſanguis eiꝰ aſperſionē.
Et h̄ eſt q̄d canit eccl̄a. Arbor decora ⁊ ful
gida. ornata reḡ purpura. Et in legenda
ſancti Andree legit̄ eū dixiſſe. Salue crux
q̄ in corꝑe xp̄i dedicata es. ⁊ ex mēbris eius
tāq̄ margaritꝭ ornata. Et iterum. O bona
crux q̄ pulcritudinē et decorē ex mēbrꝭ xp̄i
accepiſti ⁊c̄. Scd̄o exaltata eſt fidelium ve
neratōe. q̄ em̄ ꝑus fuit ignominioſa. nūc fi
deliū venaratōe facta eſt gl̄ioſa. q̄ ꝑus fuit
dedecoris ⁊ horrorꝭ. nūc ē honorꝭ ⁊ deco/
ris. Un̄ ꝑus pendētes in ligno erāt male/
dicti. nūc aūt imitātes xp̄m dicūt̄ bn̄dicti.
Sic dixit btūs Andreas. Anq̄ dn̄s aſcē/
deret ad te. timorē terrenū habuiſti. nūc āt
amorē celeſtē obtines ⁊ ꝓ voto ſuſciperis.
Tertio exaltata eſt in miracl̄oꝝ opatōe. ſic
legit̄ apte tam in crucꝭ inuentōne q̄ etiā in
eius exaltatōe. Et q̄ntū ad h̄ ex ꝑte crucis
venerāde ꝟificari poterit illud ps. Exalta/
bor in gētib⁹ ⁊ exaltabor in terra. ⁊c̄. Quar
to exaltata eſt in hoſtiū corꝑaliū ⁊ ſpūaliū
fugatiōe. Chryſ. Crucē dyabolꝰ vt enſem
timet in quo quaſi letale vulnꝰ ſuſcepit. ⁊c̄.
Audiuiſtis ſupra de triplici cruce. Audiui
ſtis de cruce latronis mali et boni. Reſtat
dicere hodie de cruce xp̄i in q̄ ſecū pendēt
ꝑfecti. Dicit nāq̄ Greg. Quāto ꝑfectiores
ſūt hoīes tāto inueniūt q̄d durꝰ portāt. Et
cauſa ē. q2 parua paſſio ꝑfectos nō mouet.
vt ḡ eoꝝ paſſio mordeat neceſſe ē vt in ꝑfi/
ciētib⁹ ꝑficiat. ⁊ i magnis etiā hoīb⁹ paſſio
fiat magna. Un̄ Ezech. j. dr̄ i figura. Cum
eleuabāt̄ aīalia eleuabāt̄ pit̄er ⁊ rote. Quid
ꝑ aīalia niſi electi. q̄d ꝑ rotas niſi tribulatō
Quāto ḡ amplꝰ electi eleuant̄ ad ꝑfectiōe3
vite. tāto ⁊ rote. i. tribulatōes ſequūt̄ hoīes
q̄ntūcūq̄ ꝑfecerit. A Spūalis ergo
crux iſta figurata per crucem chriſti in qua
pendent electi. ex quatuor etiā conſtat cor/
nibus ad modū crucis chriſti. Pars infe/
rior ꝯſtat ex omniū terrenoꝝ elongatione.
Pars ſiniſtra ex diuerſaꝝ tribulatōnū per
peſſione. Pars dextera in difficiliū et ar/
duoꝝ operatione. Et ſuperior pars in ce/
leſtium contemplatione. Primo dico q̄ in
ferior pars huiꝰ crucis ꝯſtat ex terrenoru3
elongatōe. vt vic3 tam opis effectū q̄ ⁊ ani
mū maxime a terrenis occupationib⁹ ele/
uemus. Qui em̄ cruci affigit̄ ambob⁹ pedi
bus (ꝑ quos affectū et effectum accipimꝰ)
a terra longius ſiue altius eleuatur. Sic
neceſſe eſt qui cū xp̄o crucifigi deſiderant
nihil d̄ terrenis affectu ⁊ effectu ꝯtigāt. Et
h̄ eſt q̄d dr̄ Iſa. lj. Eleuare eleuare irl̄m. i.

fidelis aīa Bis dr̄ eleuare ꝓpter affectū ⁊ ef/
fectū. Sic dr̄ Iere. xv. Si ſepaueris pͥcio
ſum a vili q̄ſi os meū eris. Quid ꝑ pͥcioſū
niſi aīa. q̄d ꝑ vile niſi queq₃ terrena accipi/
mus. De q̄ Aug⁹. Nihil vili⁹ terra dr̄. eo q̄
tam vilitate q̄₃ ꝑitate inferior eſt oīb⁹ elemē
tis. ⁊ ideo affectū ⁊ effectū a terra eleuem⁹. ⁊
nihil occupatōis ⁊ ꝯſolatōis niſi q̄ntū req̄
rit neceſſitas vel obediētie iuſſerit auctori/
tas habeam⁹. Et erim⁹ q̄ſi os dei. ſcȝ vt ita
familiarȝ nob̄ fiat freq̄nter nos viſitās ſic̄
nos ſum⁹ familiares ori nr̄o. Et ſi aliq̄ mō
ex neceſſitate nr̄a aut pͥcipiētȝ auctoritate ī
terrenis ꝯ̄ſari oportet. h̄ tn̄ ita agēdū eſt vt
ſꝑ intētio nr̄a in deum ordinet̄. vt vicȝ illa
nō ꝓpter lucrū nec ꝓpter delectatōēȝ ſȝ pu/
re ꝓpter deū faciam⁹. Sic eīn dicit Greg⁹.
Ea q̄ nob̄ neceſſaria ſunt ſic nob̄ ſuiant ex
teri⁹. q̄ten⁹ a ſupne delectatōis ſtudio aīaȝ
noſtrā nō inflectāt nec luctum nob̄ interne
ꝑegrinatōis tꝑent. h̄ tamdiu agētes q̄uſq₃
adiuti ꝑ grām oīa veniāt in ꝯtēptū. Et no
ta in hac terrenoꝝ alienatōē vel abſtracti/
one duplex paſſio nos cruciat. Una ī pͥnci
pio. alia in fine. Paſſio pͥncipij ē conat⁹ ab/
ſtrahēdi. q̄ vtriq₃ cruciat aīaleȝ hoīeȝ cum a
ꝯſuetȝ pͥcipit̄ abſtinere. Scd̄a paſſio nos
cruciās tunc nos afficit cū conatu hoīs et
auxilio grē adiuuātȝ ita veniūt oīa ī ꝯtem/
ptū. vt nihil delectet hoīeȝ niſi de⁹ ſȝ oīa
mūdi ſint penalia. Et ſic̄ in pͥncipio crucia/
bat hoīeȝ alienatō. ſic tūc cruciat ad eadē ī
cliatio. In h̄ cruciatu ſtetit apl̄s q̄ dic̄ Gal.
vi. Mihi mūdus crucifix⁹ eſt ⁊c̄. q. d. q̄ mū
dus hȝ ꝑ delicijs ego habeo pro ſupplicijs
Scd̄m cornu ſcȝ dextꝝ ꝯſiſtit in difficiliū
⁊ arduoꝝ opatiōē. vt ſꝑ exercitem⁹ nos in
his q̄ nobis marie ſunt ꝯ̄ria difficilia ⁊ pe/
nalia. Talib⁹ eīn laborioſis ⁊ duris opib⁹
exhauriam⁹ ſanguinē nr̄m ⁊ offeram⁹ ipm
deo. ſicut ipe ꝓ nob̄ ſanguinē ſuum fudit.
De talib⁹ dr̄. iij. Re. iij. Effundunt ſangui/
nem belli in pace. Sanguinē eīn belli fun
dere eſt ꝑ ſanguinē ꝑſecutoꝝ martiriū ſu/
ſtinere. Sanguinē āt belli in pace effundē
ē corꝑali afflictōē ſanguinē attenuare. Dic
Bern̄. Uere martirij gen⁹ eſt in quotidia/
na corꝑis afflictōē. illa nimirū q̄ cedūt̄ mē/
bra ferro. merore. horrore quidem intus
ſed diuturnitate moleſtius. Sic eīn infir/
mis et puſillis corde neceſſe eſt. vt q̄ ſemel
pene non ſufficiant. mitiori et diuturniori

martirio ſanguinē fundant. De his duris
et aſperis laboribus monuit domin⁹ Lu
ce. xiij. Contendite intrare ꝑ anguſtā por/
tam. Ualde eīn anguſta eſt via illa ⁊ fortiſ/
ſima indiget ꝯtentione. Tertiū cornu cru
cis. ſcȝ ſiniſtꝝ cōſiſtit in aduerſoꝝ perpeſſi
one. q̄m cū quis configi voluerit cum xp̄o
in cruce ſtatim aderunt aduerſa Iuxta illō
Eccī. ij. Accedens ad ſuitutē dei ſta ī timo
re. ⁊ ad temptatōēm prepara animam tuā.
Quis eīn vnq₃ affixus cruci requiē habu/
it. ij. Thymo. iij. Omnes q̄ pie volūt viue/
re in xp̄o ꝑſecutionē patient̄. Sed ſi cōpa/
timur ⁊ ꝯregnabim⁹. eodem apl̄o atteſtan/
te. Et ſi diceret q̄s. Libenter me cruci xp̄i
affigerem. ſed nō eſt q̄ me crucier. Ad queȝ
ego. Ne timeas nec ſoliciteris. Fidelis eīn
deus qui ſi quē volūtarium inuenit nō ſi/
ne temptatione ꝑmittit. ſed prouidebit ſibi
de victima holocauſti. Armabit eīn deus
ꝯtra te omnē creaturā. quia celū et terra et
oīa que in eis ſunt cōmouebunt̄ aduer/
ſum te. ymo q̄d mirabilius eſt teipm̄ cōtra
teipſum. Iuxta illud Luce. xix. Uenient
dies in te ⁊ circumdabūt te inimici tui vn/
diq₃ et coanguſtabunt te. ⁊c̄. Et ſi benign⁹
deus voluerit hanc crucem clementius ex
ercere in te. perfice tu et age per temetipm̄
acrioribus verberib⁹ vigilijs ⁊ diſciplinis
ac caſtigationibus temetipſum crucifige.
Dignum quippe eſt vt qui cōfigit ſe chriſto
duris ſuis vulnerib⁹ ſe conformet. Sunt
autē tria quib⁹ nos configimur Ieſu chri/
ſto. ſcȝ per rerū ſubtractionē in tenuiſſima
paupertate. vel per corporalem afflictionē
in duriſſima infirmitate. vel per ſpiritua/
lem tribulationē cordis et anime in ꝓfun/
diſſima anxietate. In his eīn tribus ver/
ſantur omnes religioſorū paſſiones. quia
non habemus aliud in quibus affligatur
homo niſi res corpus et anima. Et ſic om/
nino oīs tribulatio in his tribus eſt in/
cluſa. In quibus ſi ſalubriter pati volu/
mus ꝯformem⁹ nos domino nr̄o ih̄u xp̄o.
Qui paſſus eſt innocenter ſilenter ⁊ aman
ter. Primo innocenter. De ſua innocentia
Pilatus qui eū iudicauit teſtimoniū per/
hibuit dicens. Ego nullam cauſam in eo
inuenio. j. Pe. ij. Peccatū non fecit nec in/
uēt⁹ eſt dolus in ore ei⁹. Scd̄o ſilēter. Un̄
ꝓpha Iſaias. liij. Tanq₃ ouis ad occiſionē
ductus eſt. ⁊ nō aperuit os ſuū. Et iterum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De exaltatione ſancte crucis

Quaſi agnꝰ corā tondente ſe obmuteſcet.
Tertio amāter. reuera qꝛ etiam in duriſſi/
mis ſuis paſſionibꝫ nō ſe vindicauit nec ꝟ/
bum vnicū querele emiſit. ſꝫ ꝓ crucifixori/
bus ſuis deū prēm exorauit dicēs. Pater
ignoſce illis ꝛc. Ibi dicūt ꝙ ex ꝟtute chari
tatis illꝰ orōis multi ad deū de crucifixori
bus ſunt cōuerſi. Qui ḡ cū dn̄o ſe cupiunt
crucifigere ſe debent oī poſſibilitate domi
no ſua crucifixione ꝯformare. ſcꝫ vt paſſio/
nes ſuas ſufferāt innocēter ſilenter ꝛ amā
ter. Primo innocenter .j. Pe. ij. Hec eſt em̄
gr̄a ſi ꝓpter dei ꝯſcientiā ſuſtinet quis tri/
ſticias patiens iniuſte. Et ſubdit. Que eſt
ei gr̄a ſi peccātes ꝛ colaphiſati ſuffertꝭ. q. d.
nulla. In ħ em̄ vocati eſtis qꝛ ꝛ xp̄s paſſus
eſt ꝓ nobis. vobis relinquēs exemplum vt
ſequamini veſtigia eius. ſcꝫ innocenter pa
tiendo ſicut ꝛ ipſe. Secūdo ſilenter. vt q̄c/
quid nobis de opprobrijs. cōtumelijs. hu/
miliatiōibꝫ. de penis vel de quibuſlibꝫ ma/
lis irrogatum fuerit tacita ꝯſcia amplecta/
mur. niſi ſcandala tollendo breuiter dicere
velimꝰ. Non ſum mihi de tali malo ꝯſcius
Sic em̄ de ſanctis martiribꝫ canitur. Ce/
dunꝭ gladijs more bidentiū. i. ouium. non
murmur reſonat. nō querimonia. ſed cor/
de tacito bene ꝯſcia mens ꝯſeruat patienti
am. Tertio amanter ſufferamꝰ ſicut xp̄us.
de quo. j. Pe. ij. Qui cum malediceretꝭ non
maledicebat. cum pateretꝭ non cōminabatꝭ.
Sic ꝛ nos ꝯtra maledictores nr̄os odiū
nō feramꝰ. ſed diligamꝰ eos vt ꝓmotores
nr̄os ꝛ bn̄factores. ꝯſiderantes ħ ꝙ nobis
coronas fabricant ad ſalutē. Sic legitur
de ſancto Dauid. ij. Regum. xvj. Cum ſe/
mei fugientē Dauid malediceret mittens
ꝯtra eū lapides. dicens eū virū ſanguinū.
virum belial. dixit Abiſai filius Saruie.
Quare maledicit cāis ħ moriturꝰ dn̄o meo
regi. Vadam ego ꝛ amputabo caput eius.
Et ait rex Dauid. Quid mihi ꝛ vobis filij
Saruie. dimittite eum vt maledicat mihi
iuxta preceptū domini ſi forte reſpiciat do
minus afflictionē meā. ꝛ reddat michi bo/
num ꝓ maledictione hac. Qui ergo volue/
rit cum domino crucifigi debet ei per quē
ſibi opprobrij. contumelie. maledicti. aut cu
iuſlibet iniurie aliq̄d irrogatum fuerit in/
iuriā caritatiue dimittere. et eum amicabi/
liter amplecti dicēdo ſibi. Benedictus tu
a domino qui offers mihi miſericordiā ꝛ
grām domini mei ihu chriſti. Quod in for
ma dominice paſſionis apertiſſime edoce/
mur. qui expanſis manibꝫ voluit crucifigi
vt ſi quiſpiā de ſuis crucifixoribus vellet
grām. ſtatim amplexans eum reciperet di/
lectū. vt glorificetur ab eo cū eū fuerit am
plexatus. Eleuabit certe dominꝰ ſignū in
nationibus procul. amplexabitꝭ ꝛ non erit
qui eruat. Tunc dilectus poterit dicere ad
Chriſtum illud Canticoꝝ. iij. Tenui eum.
nec dimittam donec introducat me in eter
na tabernacula. Ad que introducat nos
dominus noſter Jeſus chriſtus. qui ſine
fine viuit et regnat. per omnia ſecula ſecu/
lorum. Amen.

Finiunt ſermones
magiſtri Nicolaiꝰ Blony decretorū
doctoris Capellani epiſcopi Poſ/
nonienſis. de tempe et ſanctꝭ. Con/
ſcripti ab eodē Anno domini. M.
cccc. xxxviij. vt videtur capi ex ſermo
ne. cxiij. circa medium membri ꝑmi
eiuſdem ſermonis. Impreſſi Argen
tine Anno domini. M. cccc. xcv.

Omne quod hic eminet plus meroribus affiatur ... honoribus gaudet ...

Societ. Jesu Paderbornæ /
Ex donatione D. D. Sebastiani Schulten. a° 1598.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN